

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

dek - 20

Kultur- og kirkedep.	
KI	
Saksnr. 200603145	Dato. 021006
Kode. Ki - 544	Beh. ....

Rådhusgata 1-3
Postboks 437 Sentrum
N-0103 OSLO

Telefon +47 23 08 16 00
Telefax +47 23 08 16 01
Org. nr. 970 349 820

pf@prest.no
www.prest.no

Dato:
29.09.06

Vår ref:
06/00130-003 haa

Deres ref:

Arkiv nr:
521

Forslag til endringer i tjenesteordning for biskoper - høringsuttalelse

Vi viser til departementets høringsbrev om saken, datert 16.05.06 (deres ref 2006/03145 KIA TBH)

1. Generelle synspunkt på forslaget

Et sentralt spørsmål i forslaget til ny tjenesteordning for biskoper gjelder adgangen til delegasjon av biskopens myndighet. Dette vil vi kommentere innledningsvis, og deretter ta stilling til de enkelte forslag til endringer i tjenesteordningen.

Departementet er opptatt av å tydeliggjøre hvilke elementer i biskopens myndighet som kan delegeres i enkeltsaker og innenfor nærmere definerte områder, og hvilke som ikke kan delegeres. Vi støtter departementet i dette viktige anliggendet. Vi mener at det i dag er behov for å gå opp denne grensegang når tjenesteordningen for biskoper skal revideres. Dette kan gi en tydeligere ansvars- og oppgavefordeling mellom biskop, stiftsdirektør og prost og forhindre kompetansestrid.

Endringene innebærer at prostene kan få delegert *arbeidsgivermyndighet* fra biskopen, noe som ikke hindrer at biskopen som leder av prestatjenesten fortsatt kan instruere prostene i disse saker og om nødvendig trekke tilbake delegasjonen, helt eller delvis. Derimot kan biskopen *ikke* delegerer sin *tilsynsmyndighet*, bortsett fra de klart avgrensede tilsynsoppgavene som det foreligger en positiv hjemmel for å delegerer i det fremlagte forslaget til Tjenesteordning for biskoper.

Vi ser at departementet ikke har funnet tilstrekkelig grunn til å tydeliggjøre skillet mellom biskopens tilsynsmyndighet og arbeidsgiveransvar i detalj, men at forslaget indirekte bidrar til å klargjøre forholdet mellom tilsynsansvar og arbeidsgiveransvar ved at tilsynsansvar ikke kan delegeres til prosten uten på de punkter der dette uttrykkelig er nevnt. Vi mener at det er vanskelig å gå opp dette skillet i detalj innenfor den episkopale linjen, fordi flere sider av biskopens tilsynsmyndighet med prestene beveger seg innenfor området av det moderne begrep om arbeidsgivers styringsrett og krever noen av de virkemidler som tilligger denne styringsretten for å fungere som tilsyn. Det vil derfor være svært uheldig om man forstår forslaget slik at biskopen fortsatt skal ha tilsynsansvaret, mens prostene får arbeidsgiveransvaret.

Departementet har vurdert om det er nødvendig å understreke i paragraf 2, første ledd, at biskopen utfører arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i bispedømmet, men har funnet at dette er

unødvendig ettersom biskopen er prostens nærmeste overordnede (jf § 14). For departementet er dette selvsagt.

Vi mener imidlertid at det vil gi større klarhet for de som skal lese og bruke tjenesteordningen at biskopens styringsrett uttrykkes eksplisitt på en måte som svarer til § 4 i Tjenesteordning for proster. En slik formulering kan være:

Biskopen er øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet, utøver arbeidsgivers styringsrett og tilsyn overfor prestene og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet.

Vi vil understreke at for at biskopens *tilsynsmyndighet* skal ha realitet, må også *arbeidsgiveransvaret* for prestene ligge hos biskopen. Samtidig ser vi behovet for at en rekke konkrete arbeidsgiveroppgaver, og enkelte begrensede tilsynsoppgaver delegeres til prostene. Dette må likevel ikke skje på en måte som i realiteten kobler biskopen løs fra arbeidsgiveransvaret, og dermed fra oppgaven med å være øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet.

2. Endringsforslagene – og kommentarer til hver av disse:

Til § 1: Vi støtter at denne grunnleggende paragrafen, og andre paragrafer som ikke er foreslått endret, beholdes uten at vi i denne sammenheng begrunner dette nærmere. Det vises for øvrig til vår høringsuttalelse til Osbergutvalgets rapport "Ordinasjon og vigsling i Den norske kirke" (vår dato 19.05.05, deres ref 01/5 – BJO).

Til § 2: Vi støtter at 1. setning beholdes, sammen med det tillegg som vi har foreslått ovenfor, noe som klart angir at biskopen er øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet. Dette inkluderer både arbeidsgivermyndighet og tilsynsmyndighet. Da spørsmålet om tjenesteordning for biskoper ble behandlet av Kirkemøtet i 1996, uttrykte kirkemøtekomiteen følgende:

Komiteen ønsker å tydeliggjøre de forvaltningsmessige konsekvenser av biskopens tilsynsansvar overfor de vigslende medarbeiderne i kirkelig tjeneste. Framfor alt må biskopen tydelig framstå som den faglige leder for prestatjenesten. (Sak KM 16/96)

Første endring i denne paragrafen er setningen om biskopens forpliktelse på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, og til å støtte opp om tiltak som fremmer disse. Dette anliggendet var Kirkemøtet i 1996 også opptatt av, samtidig som de ikke ønsket å instruere biskopene i deres embetsutøvelse.

Vi støtter at biskopen forpliktes på de felles mål- og strategivedtak som Kirkemøtet gjør og sikrer en sterkere samordning mellom biskopene/bispedømmene mht overordnede mål og strategier.

Andre endring i § 2 er at setningene i den store parentes sløyfes, fordi det kan skape uklarhet å nevne alle disse momenter, så lenge de ikke er uttømmende. Dette har vi forståelse for. Men når dette gjøres, blir det sterkere grunn til å eksplisitt fremheve at det er biskopen som har arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i bispedømmet. Også fordi det i dag foregår en diskusjon om biskopen fortsatt skal være arbeidsgiver for prestene, bør dette kommuniseres klart.

Tredje endring i § 2 handler om intern delegasjon hvor stiftsdirektør kan bemyndiges til å utføre oppgaver etter denne bestemmelsen. Dette støtter vi, da det ikke er tvil om at stiftsdirektøren utøver dette på bemyndigelse fra biskopen. Et spørsmål er likevel hvilke oppgaver dette gjelder, og om de pastorale hensyn vektlegges tilstrekkelig i de samlede vurderingene.

Til § 3: At ordet "prestegjeld" erstattes med "sokn", er naturlig.

Til § 5: I første ledd er det foreslått en endring ved at biskopens fortrinnsrett til å bruke kirkene/forrette gudstjeneste ikke bare kan gjelde i situasjoner hvor biskopen selv har mulighet til å tre inn, men at biskopen kan bemyndige en annen prest til dette.

Vi mener at dette kan være nødvendig i særlige tilfelle, men bør praktiseres sjelden.

I andre ledd foreslås at biskopen kan delegere avgjørelsen på klager på bruk og utlån av kirkene. Dette er en tilsynsoppgave som har sammenheng med at biskopen vigsler kirker, jfr § 13. En vilkårlig praksis må unngås i slike spørsmål. Det er derfor viktig å gjennomtenke hvem dette ansvar skal delegeres til, om det er prosten, bispedømmerådet eller stiftsdirektøren.

Til § 8: Her er det foreslått en begrensning i hvem som kan forrette vigsling til prestedtjeneste. Kun biskoper bemyndiges til dette.

Dette er i tråd med Porvoo-erklæringen (punkt 58, b, v) og med Bispemøtets ønske. Presteforeningen har i den ovenfor nevnte høringsuttalelsen til "Ordinasjon og vigsling i Den norske kirke" klart støttet denne endring. Biskopens myndighet er ikke bare knyttet til stillingen, men bispevigslingen gir en bestemt person visse kirkelige fullmakter gjennom vigslingen til biskop. Både ut fra Den norske kirkes ordninger og de økumeniske avtaler som er inngått mener vi at presteordinasjon for fremtiden bør utføres av vigslet biskop. Samtidig vil vi like fullt understreke at ingen må bestride gyldigheten av de ordinasjoner som så langt er foretatt av domproster som fungerende biskop.

Vi vil også fremheve at om andre tjenester enn prestedtjenesten og bispetjenesten skulle forstås som del av det kirkelige embete/den ordinerte tjenesten, bør også deres vigsling, i samsvar med Porvoo-erklæringen, foretas av biskopen.

I § 10 har man tatt høyde for den nye tjenesteordningen for prester ved å presisere at biskopen kan bemyndige en offentlig ansatt prest i bispedømmet til å holde gudstjenester og forrette kirkelige handlinger innenfor et annet *prosti* enn han/hun er tilsatt i. Denne endring støttes.

Den andre presiseringen i samme paragraf er at biskopen kan gi fullmakt til å forette forordnede gudstjenester også for "teologiske studenter som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende". Hensynet til en felles praksis for teologiske studenter og for fakultetene bør her veie tungt, og gjennom "Veien til prestedtjeneste", hvor biskopen deler veiledningsansvaret med utdanningsinstitusjonene, sikres denne praksis en god kirkelig forankring. Presteforeningen vil samtidig fortsatt tilrå at man begrenser adgangen til sakramentsforvaltning til det som utdanningsmessig anses som absolutt nødvendig (jf vår høringsuttalelse til "Ordinasjon og vigsling i Den norske kirke").

Til § 14: Her nevnes andre oppgaver som biskopen kan delegere til prostene: Det gjelder oppgaver innenfor ledelse av prestedtjenesten (§ 2), avgjørelser i liturgisaker (§ 4), fullmakt til å forrette gudstjeneste (med sakramentsforvaltning) og kirkelige handlinger (§ 10) og for representanter for andre kirkesamfunn til å preke, forrette forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger (§ 11). I tillegg presiseres at prosten innsettes i sitt embete av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller av en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

Disse delegasjonene og presiseringene støttes.

I § 14 nevnes også særskilte tilsynsoppgaver som domprosten kan utføre på delegasjon fra biskopen. Det gjelder visitas (§ 7), vigsling til kirkelige tjenester med unntak av ordinasjon til prestedtjenesten (§ 8), gi kallsbrev/tjenestebrev til vigslet person i kirkelig stilling (§ 9), og vigsling av kirker (§ 13).

Disse delegasjonene støttes. Det bør likevel kun være ved sykdomsforfall o l at domprosten trer inn i biskopens rolle under visitas. Visitaser har alltid vært, og er også i dag en svært sentral del av biskopens gjerning.

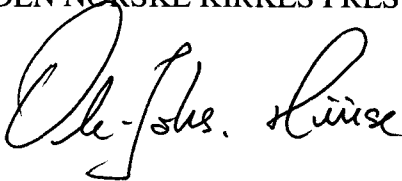
Samtidig støttes at domprosten ikke kan ordinere til prestedtjeneste (jfr vår kommentar til § 8).

Til § 26: Her innskjerpes at Biskopen *skal* avsette nødvendig tid til studium, fritid og personlig fornyelse.

Denne innskjerping støttes.

Vennlig hilsen

DEN NORSKE KIRKES PRESTEFORENING

A handwritten signature in black ink, reading "Ole-Johs. Huuse". The signature is written in a cursive style with a large initial "O" and a long horizontal stroke.

Ole-Johs Huuse
Generalsekretær